

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VLADA**

PRIJEDLOG

**ZAKON
O GRADU GRAČANICA**

Sarajevo, juli 2018. godine

PRIJEDLOG

ZA DONOŠENJE ZAKONA PO SKRAĆENOM POSTUPKU

Kako se radi o Zakonu koji nije složen i obiman predlažemo da se isti u skladu sa članom 172. Poslovnika Predstavničkog doma Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 69/07 i 2/08) i članom 164. Poslovnika Doma naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 27/03 i 21/09), razmatra po **skraćenom postupku**.

ZAKON O GRADU GRAČANICA

Član 1. Predmet Zakona

U skladu sa uslovima iz člana 5. stav 2. Zakona o principima lokalne samouprave u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 49/06 i 51/09) ovim zakonom se uspostavlja Grad Gračanica, određuje njegova teritorija, propisuje svojstvo, organi, način izbora gradskog vijeća i gradonačelnika, uređuje donošenje privremene statutarne odluke, donošenje statuta, raspisivanje izbora i druga pitanja od značaja za primjenu ovog zakona.

Član 2. Teritorija

Teritoriju Grada Gračanica čine sva naseljena mjesta, koja su se prema evidenciji Federalnog zavoda za statistiku nalazila u okviru Općine Gračanica na dan stupanja na snagu ovog zakona.

Član 3. Svojstvo

Grad Gračanica je jedinica lokalne samouprave i ima svojstvo pravnog lica.

Član 4. Samoupravni organi

- (1) Samoupravni organi Grada Gračanica su gradsko vijeće i gradonačelnik.
- (2) Samoupravni organi Grada Gračanica poslove iz svoje nadležnosti vrše u skladu sa ustavom, zakonom i Statutom Grada.
- (3) Mandat vijećnika gradskog vijeća i gradonačelnika je četiri godine.

Član 5. Gradsko vijeće

- (1) Organ odlučivanja Grada Gračanica je Gradsko vijeće.
- (2) Broj članova Gradskog vijeća određuje se Statutom Grada u skladu sa zakonom.
- (3) Gradsko vijeće Grada Gračanica bira se demokratskim putem na neposrednim i tajnim izborima na području cijelog grada.

Član 6. Gradonačelnik

(1) Izvršni organ Grada Gračanica je gradonačelnik.

(2) Gradonačelnik Grada Gračanica bira se u skladu sa Zakonom o izboru, prestanku mandata, opozivu i zamjeni načelnika općina u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 19/08).

Član 7. Statut

(1) Grad Gračanica ima Statut.

(2) Statutom Grada Gračanica propisuje se i uređuje samoupravni djelokrug Grada, njegova obilježja, sjedište, javna priznanja, organizacija, ovlaštenja i način rada njegovih organa, međusobni odnosi gradskog vijeća i gradonačelnika, oblici neposrednog odlučivanja građana, saradnja sa drugim jedinicama lokalne samouprave i druga pitanja od značaja za Grad.

(3) Statut Grada Gračanica mora biti u skladu sa Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine, Ustavom Tuzlanskog kantona i federalnim i kantonalnim zakonodavstvom.

(4) Statut Grada Gračanica priprema i usvaja Gradsko vijeće dvotrećinskom većinom vijećnika Gradskog vijeća.

Član 8. Pravno sljedništvo

(1) Grad Gračanica je pravni sljednik Općine Gračanica i ima zakonom određene nadležnosti Grada i preuzima nadležnosti, prava, obaveze i imovinu općine čiji je pravni sljednik.

(2) Vijećnici Općinskog vijeća Gračanica i načelnik Općine Gračanica, izabrani na Općinskim izborima održanim 02. oktobra 2016. godine, stupanjem na snagu ovog zakona, nastavljaju sa radom kao vijećnici Gradskog vijeća i gradonačelnik Grada Gračanica.

(3) Općinski organi uprave i upravne organizacije, stručne i druge službe i drugi općinski organi, stupanjem na snagu ovog zakona nastavljaju sa radom kao organi i službe Grada Gračanica.

(4) Javna preduzeća i javne ustanove, čiji je osnivač općina, nastavljaju sa radom kao Javna preduzeća i ustanove Grada Gračanica.

Član 9.
Privremena statutarna odluka

Vijećnici izabrani na Općinskim izborima za Općinu Gračanica održanim 2016. godine donijet će Privremenu statutarnu odluku Grada Gračanica u roku od dva mjeseca od dana stupanja na snagu ovog zakona, koja će važiti do donošenja Statuta Grada.

Član 10.
Stupanje na snagu

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH".

O B R A Z L O Ž E N J E

ZAKONA O GRADU GRAČANICA

I. -USTAVNI OSNOV

Ustavni osnov za donošenje ovog zakona je sadržan u odredbi člana IV. A. 5. 20. (1) d) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine gdje je propisano da Parlament Federacije Bosne i Hercegovine donosi zakone o obavljanju dužnosti u federalnoj vlasti i u odredbi člana 5. stav 2. Zakona o principima lokalne samouprave u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 49/06 i 51/09) gdje je propisano da se grad, osim ustavom, uspostavlja federalnim zakonom, na osnovu sporazuma o udruživanju dviju ili više općina odnosno odluke Općinskog vijeća općine koja ispunjava propisane kriterije iz stava 1. ovog člana, a koja ima najmanje 30.000 stanovnika, odnosno u čijem gradskom centru kao zaokruženom urbanom području živi najmanje 10.000 stanovnika. Takođe, stavom 3. istog člana je propisano da grad u smislu ovog zakona predstavlja sjedište kantona i u slučaju neispunjavanja uslova iz stava 2. ovog zakona. Budući da je Općinsko vijeće Općine Gračanica usvojilo Odluku o proglašenju grada Gračanica broj: 01-05-01903-2017 od 31.05.2017. godine, to su bili ispunjeni svi uslovi za izradu ovog zakona.

Napominjemo da je članom VI A.1. (1) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine koji je dodan Amandmanom XVI na Ustav Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj 13/97) utvrđeno:

„VII GRADSKE VLASTI

Član 1.

Za područje dviju ili više općina koje su urbano i teritorijalno povezane svakodnevnim potrebama građana formira se grad kao jedinica lokalne uprave i samouprave u skladu sa federalnim zakonom.“

Iz navedenog člana Ustava Federacije Bosne i Hercegovine vidljivo je da je Ustav izrazom „formira se“ propisao obavezu formiranja grada za područja dviju ili više općina koje su urbano i teritorijalno povezane svakodnevnim potrebama građana i predstavlja imperativnu normu, s tim da je ustavotvorac dalje propisao da se grad formira u skladu sa federalnim zakonom.

Federalni zakon o principima lokalne samouprave u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, br. 49/06 i 51/09), propisao je u članu 5. sljedeće:

„Član 5.

Grad je jedinica lokalne samouprave koja predstavlja urbanu, infrastrukturnu cjelinu povezanu svakodnevnim potrebama stanovništva.

Grad se, osim ustavom, uspostavlja federalnim zakonom na osnovu sporazuma o udruživanju dviju ili više općina, odnosno odluke Općinskog vijeća općine koja ispunjava propisane kriterije iz stava 1. ovog člana, a koja ima najmanje 30.000 stanovnika, odnosno u čijem gradskom centru kao zaokruženom urbanom području živi najmanje 10.000 stanovnika.

Grad u smislu ovog zakona predstavlja sjedište kantona i u slučaju neispunjavanja uslova iz stava 2. ovog člana.

Izuzetno od uslova iz st. 1. i 2. ovog člana, gradom se može proglasiti općina od posebnog historijskog i kulturnog značaja.“

Prema stavu 3. grad, u smislu ovog zakona predstavlja i općinu u kojoj je sjedište kantona bez obzira na ispunjavanje uslova/kriterija iz stava 2. ovog člana. Općina Gračanica samim tim ispunjava neophodne uslove za proglašenje gradom. Osim toga, u zaokruženom urbanom području živi najmanje 10.000 stanovnika.

Iz navedenih odredaba Ustava i Zakona slijedi zaključak da Ustav propisuje imperativnu normu za formiranje grada u određenim situacijama, ali ne zabranjuje formiranje grada u bilo kojoj situaciji, nego je to ostavljeno zakonodavcu da uredi federalnim zakonom.

Zakonodavac je, polazeći od tog ustavnog ovlaštenja Zakonom o principima lokalne samouprave predvidio mogućnost formiranja grada i na području jedne općine, na osnovu odluke općinskog vijeća uz ispunjavanje određenih uslova (da je općina urbana infrastrukturna cjelina povezana svakodnevnim potrebama građana) i da ima najmanje 30.000 stanovnika od čega u gradskom centru živi 10.000 stanovnika.

Osim toga utvrđeno je da se gradom može proglasiti općina od posebnog historijskog i kulturnog značaja, što svakako Općina Gračanica jeste, te se na osnovu toga u smislu Zakona o principima lokalne samouprave u Federaciji Bosne i Hercegovine smatra gradom.

II. - RAZLOZI ZA DONOŠENJE

U skladu sa procedurom, donesena je Odluka o proglašenju Općine Gračanica gradom broj: 01-05-01903-2017 od 31.05.2017. godine.

Odluka predstavlja prvi korak u proceduri uspostave Grada Gračanica i na osnovu nje se treba donijeti Federalni zakon kojim će biti uspostavljen grad.

Historijsko ishodište današnje Gračanice jeste srednjovjekovni utvrđeni grad Soko, čije se ruševine danas nalaze na strmome stjenovitom grebenu u istoimenom selu, pet kilometara sjeverno od centra grada. Soko se prvi put spominje u darovnom ugovoru sklopljenom 19. juna 1449. godine između kneza

Radivoja Vrandučkog, brata bosanskog kralja Tomaša, te njegovog punca, slavonskog feudalca Nikole Veličkog. Područje današnje Gračanice je bilo naseljeno i dosta ranije te tu zatičemo tragove života gotovo u kontinuitetu još od prahistorijskog perioda, preko antike, ranog srednjeg vijeka pa sve do danas, to potvrđuje gusta koncentracija arheoloških nalazišta. Status gradskog naselja Gračanica je službeno stekla u avgustu 1548. godine, objavom novog popisnog deftera, a na osnovu prethodno izdatog carskog ukaza Sulejmana Veličanstvenog. Gračanica je tu izričito navedena kao kasaba, urbano naselje sa povlasticama kakve su uživala gradska naselja i na istoku i na zapadu. Od početka 1970. godine u sveukupnom razvoju Gračanice se počinje opažati veliki napredak, povećanje broja stanovnika i razvoj uslužnih djelatnosti uslovlili su ubrzani urbani i teritorijalni razvoj grada a savremena komunalna infrastruktura se razvija i u okolnim mjesnim zajednicama.

III. - OBRAZLOŽENJE PRAVNIH RJEŠENJA

Odredbom člana 1. propisan je predmet Zakona.

Odredbom člana 2. je propisano da se Grad Gračanica sastoji od naseljenih mjesta koja su se prema evidenciji Federalnog zavoda za statistiku nalazila u okviru Općine Gračanica na dan stupanja na snagu ovog zakona.

Odredbama čl. 3., 4. i 5. je propisano da je grad Gračanica jedinica lokalne samouprave i ima svojstvo pravnog lica, da su samoupravni organi Grada Gračanica gradsko vijeće i gradonačelnik i propisan njihov izbor i druga pitanja.

Odredbom člana 6. je propisano da Grad ima Statut te ostala pitanja koja se rješavaju statutom.

Odredbom člana 7. je propisano da je Grad Gračanica pravni sljednik Općine Gračanica.

Odredbama čl. 8. se reguliše pravno sljedništvo Grada Gračanica u odnosu na Općinu Gračanica. Ova odredba je neophodna kako bi se obezbijedio kontinuitet izvršavanja nadležnosti vijeća, načelnika i organa uprave.

Odredbom člana 9. je propisano da će općinski vijećnici Općine Gračanica, izabrani na Općinskim izborima za Općinu Gračanica održanim 2016. godine, donijeti Privremenu statutarnu odluku grada Gračanica u roku od dva mjeseca od dana stupanja na snagu ovog zakona, koja će važiti do donošenja Statuta Grada.

IV. - SREDSTVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Za provođenje ovog zakona nije potrebno obezbijediti sredstva iz Budžeta Federacije BiH.

XXX

Federalno ministarstvo pravde je na zakon dobilo Mišljenje Ureda za zakonodavstvo i usklađenost sa propisima Evropske unije broj: 02-02/1-02-613/18 od 05.07.2018. godine, u kojem je navedeno da na dostavljeni tekst Zakona nemaju primjedbi.

Isto tako pribavljeno je i mišljenje Federalnog ministarstva finansija – financija broj: 06-14-3-4350/18 od 09.07.2018. godine u kojem je navedeno da u okviru svoje nadležnosti, a prema Poslovniku o radu Vlade Federacije BiH, Federalno ministarstvo finansija nema primjedbi na tekst Zakona.